

Synagogi w Kraśniku

odzyskają dawny blask

Prace przy renowacji zabytkowych synagog są bardzo żmudne. Wymiany wymaga wiele odcinków ścian i fundamentów. Na odbudowanie wewnętrznej ściany nośnej murarze zużyją ok. 200 m sześć. cegieł.

Fot. M. Trembecki

W jakich okolicznościach zniknęły pod tynkiem piękne XVII- i XVIII-wieczne (a może nawet starsze) polichromie — trudno dziś ustalić. Wiadomo, że jeszcze pół wieku temu — do czasu wybuchu wojny — radowały oczy rabinów i członków gmin żydowskich z Kraśnika i okolicy.

Przed kilkoma tygodniami odkryli je budowlani z 7-osobowej grupy majstra Sławomira Pomykalskiego przeprowadzającej remont zabytkowej synagogi. W trakcie zry-

wania popękanego tynku oczom robotników ukazały się barwne tablice przedstawiające 10 przykazań. Od tego momentu zaczęli ostrożniej posługiwać się narzędziami. Na sąsiedniej ścianie „wyszedł im” spod szpachli jeleń z głową uniesioną ku górze. Na dolnej kondygnacji zwietrzałe wapno odsłoniło zapisane w języku jidysz czarnymi literami na białym tle wersety z psalmu Dawida (tekst odczytali przedstawiciele organizacji żydowskich z Nowego Jorku, którzy niedawno odwiedzili Kraśnik). Wyraźne ślady polichromii przebijają też spod odpadającego tynku w mniejszej synagodze, w której remont przewidziany jest po zakończeniu robót w pierwszej.

Kraśnickie synagogi stojące przy ulicy Bożniczej, o których pierwsze wzmianki, zawarte w starych dokumentach, pochodzą z roku 1592, przez długie powojenne lata służyły miejscowej GS jako magazyny. Gdy kilkanaście

lat temu zaczęły coraz niebezpieczniej chylić się ku upadkowi, gospodarz zabrał z nich swe towary, nie interesując się dalszym losem budowli.

Przed zburzeniem uratowała sytuacja lokalowa Muzeum Ziemi Kraśnickiej, które pragnie po remoncie umieścić tutaj swoje zbiory. Opracowany rok temu kosztorys przewiduje wydanie na remont 260 mln złotych. Dziś wiadomo, że kwota ta będzie znacznie wyższa.

W przypadku pamiątek kultury trudno kalkulować, co się oplaca, a co nie. Można jedynie wyrazić żal, że wskutek bezzwrotności, która doprowadziła zabytkowe synagogi do ruiny, obecne próby przywrócenia ich do dawnej świetności będą kosztowały aż tyle. (stw)